

DÖVİZLİ SÖZLEŞME DÜZENLENMESİNİN MÜMKÜN OLDUĞU İŞLEMLER YENİDEN BELİRLENDİ.

16/11/2018 tarihli ve 30597 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “*Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2018-32/52)*” ile döviz cinsinden sözleşme düzenlenmesi yasağı ve izin verilen durumlar yeniden tanımlanmıştır.

Önceki yayımlanan Tebliğde (2018-32/51) belirlenenlerden **farklı olarak aşağıdaki sözleşmelerin de** Döviz cinsinden veya dövize endekli olarak düzenlenebilmesi artık mümkündür.

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmeleri
- Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli konaklama tesislerinin işletilmesi amacıyla kiralanmasıyla ilgili gayrimenkul kiralama sözleşmeleri
- Gümrüksüz satış mağazalarının (Duty-Free) kiralanmasına ilişkin gayrimenkul kiralama sözleşmeleri
- Yurt dışında ifa edilecek ve gemi adamlarının taraf olduğu iş sözleşmeleri
- Döviz cinsinden maliyet içeren eser sözleşmeleri
- Yurt dışında üretilen donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri
- Serbest Bölgeler Gayrimenkul satım ve kiralama sözleşmelerinde dövizli sözleşme düzenlemesi yasağının dışında bırakılmıştır.
- Türk Lirasına çevrilmesi zorunlu olan sözleşmelerde önceden alınan depozitolar için Türk Lirasına çevrilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

1-GAYRİMENKUL SATIŞI VE GAYRİMENKUL KİRALAMASI

1.1-TÜRKİYE'DE YERLEŞİK KİŞİLERİN KENDİ ARALARINDA DÜZENLEYECEĞİ GAYRİMENKUL SATIŞ VE KİRALAMA SÖZLEŞMELERİ

Türkiye'de yerleşik kişiler kendi aralarında akdedecekleri; **konusu yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde** sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.**

1.2-TÜRKİYE CUMHURİYETİ VATANDAŞI OLMAYAN TÜRKİYEDE YERLEŞİK KİŞİLERİN TARAF OLDUĞU GAYRİMENKUL SATIŞ VE KİRALAMA SÖZLEŞMELERİ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik kişilerin veya bu maddenin on dokuzuncu fıkrasında belirtilen kişilerin alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

1.3-KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ İÇİN DÜZENLENECEK GAYRİMENKUL KİRALAMA SÖZLEŞMELERİ

Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama tesislerinin işletilmesi amacıyla kiralanmasıyla ilgili gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

1.4-GÜMRÜKSÜZ SATIŞ MAĞAZALARININ KİRALANMASI İÇİN DÜZENLENECEK GAYRİMENKUL KİRALAMA SÖZLEŞMELERİ

Gümrüksüz satış mağazalarının kiralanmasına ilişkin gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

2-İŞ VE HİZMET SÖZLEŞMELERİ

2.1-YURT DIŞINDA İFA EDİLECEK VE GEMİ ADAMLARININ TARAF OLDUĞU İŞ SÖZLEŞMELERİ

Türkiye'de yerleşik kişiler kendi aralarında akdedecekleri; **yurt dışında ifa edilecekler ile gemi adamlarının taraf oldukları dışında kalan iş sözleşmelerinde** sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.**

2.2-HİZMET SÖZLEŞMELERİ

Türkiye’de yerleşik kişiler kendi aralarında akdedecekleri; **aşağıda belirtilenler dışında kalan danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmelerinde**, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.**

a) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,

b) İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

c) Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

ç) Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; Türkiye’de başlayıp yurtdışında sonlanan, yurtdışında başlayıp Türkiye’de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurtdışında sonlanan hizmet sözleşmeleri.

2.3-ESER SÖZLEŞMELERİ

Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; **döviz cinsinden maliyet içeren eser sözleşmelerinde**, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.**

2.4-MENKUL SATIŞ VE MENKUL KİRALAMA SÖZLEŞMELERİ

Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; **taşıt satış ve taşıt kiralama sözleşmeleri dışında kalan menkul satış ve menkul kiralama sözleşmelerinde** sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.**

2.5-DONANIM VE YAZILIMLARA İLİŞKİN LİSANS VE HİZMET SÖZLEŞMELERİ

Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; **bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile yurt dışında üretilen donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde** sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.**

2.6-GEMİLERE İLİŞKİN FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMELERİ

4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilere ilişkin finansal kiralama (leasing) sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

2.7-32 SAYILI KARARIN 17 VE 17/A MADDESİ KAPSAMINDAKİ FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMELERİ

32 sayılı Kararın 17 ve 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama (leasing) sözleşmelerine ilişkin bedellerin **döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.**

2.8-TÜRKİYE CUMHURİYETİ VATANDAŞI OLMAYAN TÜRKİYEDE YERLEŞİK KİŞİLERİN TARAF OLDUĞU İŞ SÖZLEŞMELERİ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

2.9-KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ TARAF OLDUĞU SÖZLEŞMELER

On altıncı fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kamu kurum ve kuruluşlarının veya Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde; yükleniciler veya görevli şirketlerin ve bunların sözleşme imzaladığı tarafların üçüncü taraflarla akdedeceği veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek, gayrimenkul satış sözleşmeleri ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

2.10-4749 SAYILI KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN KAPSAMINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEMLERE İLİŞKİN SÖZLEŞMELER

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak yapılan sözleşmelerde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

Bu işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin **döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.**

2.11-SERMAYE PİYASASI ARAÇLARI İLE İLGİLİ YÜKÜMLÜLÜKLER

32 sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde **sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.**

2.12-DIŞARIDA YERLEŞİK KİŞİLERİN TARAF OLDUĞU İŞ VE HİZMET SÖZLEŞMELERİ

Dişarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin işveren veya hizmet alan olarak taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması **mümkündür.**

2.13-HAVAYOLU, HAVACILIK VE HAVA LİMANI FAALİYETLERİ İLE İLGİLİ DÜZENLENEN SÖZLEŞMELER

Türkiye’de yerleşik;

- **Yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri;**
- **Hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler;**
- **Sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az yüzde elli hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların,**

Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endekli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri akdetmeleri **mümkündür.**

2.14-KIYMETLİ EVRAKLARDA YER ALAN DÖVİZ CİNSİNDEN BEDELLER

Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılamayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek **kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak belirlenmesi mümkün değildir.** Ancak, 32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenmiş ve dolaşıma girmiş bulunan bu kapsamdaki kıymetli evraklar anılan geçici madde hükmünden istisnadır.

2.15-KIYMETLİ MADENLERE VEYA EMTİAYA EDNDEKSLENEN SÖZLEŞMELER

Uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeler, 32 sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında dövize endekli sözleşme olarak değerlendirilir. Ancak, **taşımacılık faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmelerinde akaryakıt fiyatlarına endeksleme yapılması mümkündür.**

3-TÜRKİYE'DE YERLEŞİK OLMA TANIMI

Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler 32 sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında **Türkiye'de yerleşik olarak değerlendirilir. Ancak, sözleşmenin yurt dışında ifa edilmesi durumunda bu fıkra hükmü uygulanmaz.**

4-İSTİSNA HÜKÜMLERİ

Bu madde uyarınca akdedilecek sözleşmelerde istisna kapsamına alınan, ancak **32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan sözleşmeler** de anılan geçici madde hükmünden istisnadır.

32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan, **taşıt kiralama ve yolcu taşıma amaçlı ticari taşıt satış sözleşmeleri** anılan geçici madde hükmünden istisnadır.

32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan, **menkul ve gayrimenkullere ilişkin finansal kiralama sözleşmeleri** anılan geçici madde hükmünden istisnadır.

5-UYGULAMA ESASLARI

5.1-DÖVİZ CİNSİNDEN DÜZENLENMESİ MÜMKÜN OLMAYAN SÖZLEŞMELERDE ESAS ALINACAK DÖVİZ KURU VE TÜFE ORANLARI

Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedellerin 32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenmesi zorunludur.

Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedeller 32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenirken mutabakata varılamazsa; akdedilen sözleşmelerde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller, söz konusu bedellerin 2/1/2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının 2/1/2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir.

32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilen konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller bu fıkranın ilk paragrafına göre iki yıllık süre için Türk parası olarak belirlenir. Ancak, Türk parası olarak belirlemenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; anılan paragraf uyarınca Türk parası olarak belirlenen kira bedeli, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılamazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkrada belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur.

Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar ile gayrimenkul kira sözleşmeleri kapsamında verilen depozitolar ve sözleşmelerin ifası kapsamında dolaşıma girmiş kıymetli evraklar için bu fıkra hükmü uygulanmaz.”

Saygılarımızla,